

۲۰۱۶۷.۲

شهر باستانی شوشتر

شهر باستانی شوشتر

مؤلف :

هدایت اله دلیپای

سرشناسه	:	دلپاک، هدایت‌اله، ۱۳۲۵-
عنوان و نام پدیدآور	:	شهر باستانی شوشتر / مولف هدایت‌اله دلپاک.
مشخصات نشر	:	تهران: انتشارات راه دکتري: سنجش و دانش، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهري	:	۲۲۸ ص.: مصور (رنگي)؛ ۲۹×۲۱ س.م.
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۴۶۵-۷۴۴-۰
وضعيت فهرست نویسی	:	فیا
موضوع	:	شوشتر
موضوع	:	(Shushtar Iran
موضوع	:	شوشتر -- آثار تاریخی
موضوع	:	Shushtar (Iran) -- Antiquities
موضوع	:	خوزستان -- تاریخ
موضوع	:	Khuzestan (Iran: Province) -- History
رده بندی کنگره	:	۲۰۹۷DSR / ۱۳۹۷۶۳ د۸
رده بندی دیویی	:	۵۳۴/۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	:	۵۴۰۷۶۶۴

عنوان: شهر باستانی شوشتر
مولف: هدایت‌اله دلپاک
ناشر: انتشارات راه دکتري: سنجش و دانش
نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۷
صفحه آرایي: مهدیه مخبري
طراح جلد: مهتاب دوستي
تیراژ: ۵۰۰ نسخه
قیمت: ۱۸۰.۰۰۰ ریال

کلیه حقوق مادی و معنوی برای مولف محفوظ می باشد

www.rezomephd.ir

www.sanjesh.ir

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	پیشگفتار
۱	محلله‌های شوستر
۲	تقسیمات کشوری شوستر
۳	رودخانه‌های شوستر
۴	معادن شوستر
۴	آب و هوای شوستر
۵	وجه تسمیه شوستر
۷	شوستر مرکزیت استان خوزستان
۷	ثبت آثار باستانی شوستر در میراث جهانی یونسکو
۸	ایستگاه راه آهن شوستر
۹	پیشینه تاریخی شوستر
۹	تاریخچه شهرنشینی شوستر
۱۰	شوستر در دوره پیش از اسلام
۱۰	شوستر در دوره پس از حمله مسلمانان
۱۰	شوستر در دوره صفویان تا زندیان
۱۱	شوستر در دوره قاجار
۱۲	شوستر در دوره پهلوی
۱۲	وصف شوستر در سفرنامه‌های سیاحان
۱۳	زبان مردم شوستر

۱۳.....	موسیقی سنتی شوشتري
۱۳.....	مراکز آموزش عالي شوستر
۱۴.....	مراکز درمانی شوستر
۱۴.....	مراکز اقامتی شوستر
۱۴.....	پارک های شوستر
۱۵.....	ورزشگاه های شوستر
۱۵.....	جاذبه های گردشگری شوستر
۱۶.....	معماری شوستر
۱۶.....	مکان های مذهبی شوستر
۱۷.....	صنایع دستی شوستر
۱۷.....	مکانهای دیدنی شوستر
۱۹.....	مشاهیر شوستر
۱۹.....	گویش شوشتري
۲۰.....	ویژگیهای دستوری شوستر
۲۰.....	صرف فعل مضارع:
۲۱.....	ادبیات شوشتري
۲۳.....	راهنمای آوانویسی شوشتري
۲۴.....	پانویس
۲۴.....	محرم در شوستر
۲۴.....	تشکیل هیئت ها بر اساس محلات
۲۵.....	مبدا و مقصد هیئت های مذهبی
۲۶.....	مجالس سنتی و قدیمی و سینه زنی نجفی
۲۷.....	شهر شوستر نو

- شوشتر، مدل تاریخی مدیریت مصرف بهینه آب ۲۸
- قلعه سلاسل ۲۸
- اقدامات تأمینی در جهت حفاظت از تأسیسات شهری و اهالی شهر ۳۰
- پانویس ۳۱
- شوشتر "کهن ترین شهر ایران" ۳۱
- برخی از مراکز دیدنی این شهر شامل ۳۱
- شهر تاریخی شوشتر در فهرست طرح های ویژه قرار میگیرد ۳۳
- تاریخ ساخت شهر شوشتر به هوشنگ پیشدادی نسبت می دهند ۳۳
- شهر شوشتر از شهرهای بسیار کهن ایران است ۳۳
- شوشتر موقعیت ویژه ای در جلگه خوزستان دارد ۳۴
- شطیط با چهاردانگه ۳۴
- علت نامگذاری این شهر به نام شوشتر ۳۵
- شوشتر مرکزیت استان خوزستان ۳۷
- پیشینه تاریخی شوشتر را باید از دو منظر دید ۳۷
- تاریخچه شهرنشینی ۳۷
- شوشتر در زمان ساسانیان ۳۸
- شوشتر در دوران اسلامی ۳۸
- پانویس ۴۰
- تاریخچه شهر باستانی شوشتر در استان خوزستان ۴۱
- زبان خوزی ۴۲
- واژه خوزستان به معنای سرزمین «خوزها» است ۴۴
- نظر ابن خردادبه درباره نام اهواز ۴۴
- تاریخ خوزستان ۴۴

- خوزستان در آغاز اسلام ۴۶.
- پس از تسلیم هرمزان، شوشتر و جندیشاپور و شهرهای دیگر خوزستان همه مسخر ابوموسی شدند ۴۶.
- اقتصاد و پانویس طبیعی خوزستان ۴۸.
- اهواز، مرکز صنایع پخش نفت و گاز در خوزستان ۴۸.
- تا چندی پیش قابلیت کشتی‌رانی تجاری در رود کارون تا بندری در شهر اهواز وجود داشت ۴۸.
- شهرستان‌های خوزستان ۴۹.
- نظرسنجی سال ۱۳۸۹ ۵۰.
- گردشگری استان خوزستان ۵۱.
- شهرستان آبادان ۵۱.
- شهر آبادان ۵۱.
- شهرستان اندیکا ۵۲.
- شهرستان اهواز ۵۲.
- شهر اهواز ۵۲.
- شهرستان ایذه ۵۳.
- شهر ایذه ۵۳.
- شهرستان باغملک ۵۳.
- شهرستان بهبهان ۵۴.
- شهر بهبهان ۵۴.
- شهرستان خرمشهر ۵۴.
- شهر خرمشهر ۵۵.
- شهرستان دزفول ۵۵.
- شهر دزفول ۵۵.
- شهرستان دشت آزادگان ۵۶.

- ۵۶..... شهرستان رامهرمز
- ۵۶..... قلعه شهرستان شادگان
- ۵۷..... شهرستان شوش
- ۵۷..... شهر شوش
- ۵۷..... شهرستان شوشتر
- ۵۸..... شهر شوشتر
- ۵۸..... شهرستان گتوند
- ۵۹..... شهرستان ماهشهر
- ۵۹..... شهرستان مسجد سلیمان
- ۵۹..... شهر مسجد سلیمان
- ۵۹..... شهرستان هندیجان
- ۶۰..... شهرستان هویزه
- ۶۰..... خوزستان در جنگ ایران و عراق
- ۶۰..... پانویس
- ۶۱..... شهر تاریخی شوشتر - خوزستان
- ۶۱..... شوشتر شهری با تاریخ ۶ هزار ساله و سابقه شهر نشینی بیش از چهار هزار سال
- ۶۳..... سازه های آبی و تاریخی شوشتر
- ۶۳..... بند میزان
- ۶۴..... برج کلاه فرنگی
- ۶۴..... نهر گرگر
- ۶۴..... پل بند گرگر
- ۶۵..... محوطه آبشارها و آسیابه
- ۶۵..... پل بند برج عیار و نیایشگاه صابین

۶۵.....	پل بند خدا آفرین (ماهی بازان)
۶۵.....	قلعه سلاسل (کهندژ شوستر)
۶۶.....	نهر داریون
۶۶.....	پل بند شادروان
۶۶.....	بند خاک
۶۷.....	پل بند لشکر
۶۷.....	باغت کهن و تاریخی شوستر
۶۷.....	منزل امین زاده
۶۸.....	خانه مرعشی
۶۸.....	خانه مستوفی
۶۸.....	منزل دورقی
۶۹.....	بناهای مذهبی شوستر
۶۹.....	مسجد جامع شوستر
۶۹.....	امامزاده عبدالله
۶۹.....	بقعه براء بن مالک انصاری
۶۹.....	جاذبه های طبیعی و روستاهای تاریخی شوستر
۶۹.....	سواحل رودخانه کارون و شعبات آن
۷۰.....	روستای بقعه شعیب نبی
۷۰.....	روستای راهدار
۷۰.....	روستای کوه زر
۷۱.....	شخصیتهای برجسته علمی و فرهنگی شوستر
۷۱.....	سهل بن عبدالله تستری
۷۲.....	قاضی نورالله شوشتری (شهید ثالث)

- ۷۲.....سید نعمت الله جزایری
- ۷۳.....شیخ جعفر شوشتری
- ۷۴.....حاج شیخ محمد تقی شیخ شوشتری
- ۷۴.....تاریخ شوشتر
- ۷۴.....بهترین دوره ایکه شهر شوشتر در تاریخ خود گذراند
- ۷۵.....غار پیده، نخستین سکونتگاه بشری بوده است
- ۷۶.....رودخانه ساخته دست بشر «گرگر» قابل کشتی رانی بود و برای تجارت و بازرگانی از آن استفاده می شد
- ۷۷.....پیشینه ساخت پل بند شادروان مربوط به دوره شاپور ساسانی است
- ۷۷.....شوشتر یکی از قدیمی ترین شهر های ایران
- ۷۸.....اول شهری که پس از توفان نوح بنا نهادند، شوش و شوشتر بود
- ۷۸.....شوشتر را هوشنگ پیشدادی بساخت
- ۷۹.....شوشتر در تمام دوران اسلامی مرکز حکومتی خوزستان بود
- ۸۰.....سادات کلانتر
- ۸۰.....معروفترین کلانتر شوشتر
- ۸۱.....قوای انگلیس سید باقر خان را به همراه تعدادی از بستگان به هند تبعید کردند
- ۸۱.....سید باقر خان به رئیس الوزرای وقت مستوفی الممالک شکایت برد
- ۸۱.....شوشتر هم در دوران پیش از اسلام و هم پس از اسلام رونق فراوانی داشته است
- ۸۲.....بافت سنتی معماری شوشتر
- ۸۲.....مکان های مذهبی شوشتر
- ۸۳.....فهرست برخی از آرامگاه های شوشتر
- ۸۳.....فهرست برخی از مکان های تاریخی شوشتر
- ۸۴.....باغ ها و مراکز دیدنی شوشتر
- ۸۵.....برخی دیگر از مشاهیر شوشتری

- اولین خیابان ایران ۸۷
- خیابان آیت الله طالقانی (ره) (پهلوی سابق) ۸۷
- خیابان دکتر علی شریعتی (شاهپور سابق) ۸۸
- خیابان امام خمینی (ره) (فرح سابق) ۸۸
- خیابان علامه شیخ شوشتری (ره) (عباس سالور سابق استاندار وقت خوزستان) ۸۸
- خیابان شهید رجائی (فروغی سابق) ۸۸
- خیابان شهید ۸۸
- خیابان مسجد جامع ۸۸
- شوشتر پیش از اسلام ۸۹
- شوشتر پس از اسلام ۸۹
- شوشتر از دیدگاه تاریخ‌نویسان ۹۰
- سلطنت یزدگرد سوم مقارن با آغاز خلافت ابوبکر، نخستین خلیفه اسلام بود ۹۱
- جنگ قادسیه ۹۱
- جنگ نهاوند ۹۱
- رودخانه کارون شهر شوشتر را جزیره وار در دوران تاریخی احاطه نموده است ۹۳
- آثار و ابنیه تاریخی و مذهبی قبل و بعد از اسلام شناسنامه و هویت شهر شوشتر ۹۳
- ساکنان فعلی شوشتر علاوه بر شوشتری های اصیل، متشکل از دو طایفه بختیاری و عرب هستند ۹۵
- پانویس ۹۵
- شوشتری گوشه ای از دستگاه همایون است ۹۶
- مایه شوشتری با نوازندگی سه تار استاد سعید هرمزی ۹۶
- آواز شوشتری با صدای استاد حسین طاهرزاده و نوازندگی استاد برومند ۹۶
- بافت قدیمی شهر شوشتر ۹۷
- تصنیف شوشتری ۹۷

- ۹۷..... پس از طوفان "نوح" مردم شوشتر در کپرها که از چوب و نی ساخته شده بود زندگی می کردند
- ۹۹..... وصف شوشتر در سفرنامه های سیاحان
- ۱۰۰..... موسیقی سنتی شوشتری
- ۱۰۰..... چند قطعهٔ شوشتری :
- ۱۰۱..... اوضاع کلی ایران از سقوط ساسانیان تا قدرت گیری مسلمانان
- ۱۰۲..... قدرت موبدان با ضعف دولت ساسانی افزونی یافت
- ۱۰۳..... سلطنت یزدگرد سوم مقارن با آغاز خلافت ابوبکر، نخستین خلیفهٔ اسلام بود
- ۱۰۳..... در عهد حکومت عرب ها میزان خراج و جزیه فوق العاده بیش از آنچه بود که در زمان ساسانیان در یافت می شد
- ۱۰۴..... کشف شی تاریخی در اراضی کشاورزی شوشتر/ تخمین ۵۰ هزار سال قدمت
- ۱۰۵..... پانویس
- ۱۰۵..... قدمت شوشتر
- ۱۰۶..... محوطه آبشارهای شوشتر
- ۱۰۷..... تاریخچه قلعهٔ سلاسل
- ۱۰۷..... بند میزان
- ۱۰۷..... تاریخچه پل شادروان
- ۱۰۸..... حصار شوشتر
- ۱۰۸..... حصار شوشتر در طول تاریخ
- ۱۱۰..... ساکنین شهر شوشتر از نهرها به صورت طبیعی به عنوان خندق نیز بهره می گرفته اند
- ۱۱۰..... نهرداریون
- ۱۱۱..... تاریخچه حصار شوشتر
- ۱۱۲..... پانویس
- ۱۱۲..... شوشتر در طول تاریخ چه نام هایی داشته است؟
- ۱۱۳..... شوشتر در دوران گذشته دارای شش دروازه بود

- یکی دیگر از نام های معروف این شهر تستر است ۱۱۳
- جغرافیای شوشتر ۱۱۴
- در زمان شاپوراسیران رومی روی رودکارون سدی بستند ۱۱۵
- فتح شوشتر توسط سپاهیان اسلام ۱۱۵
- سپاه ابوموسی به شوشتر نزدیک شد ۱۱۶
- هرمز را به نزد عمر بردند ۱۱۷
- فتح شوشتر و جسد دانیال نبی ۱۱۹
- تاریخ فتح شهرشوشتر ۱۱۹
- اوضاع کلی ایران در دوره امویان و عباسیان ۱۱۹
- در آغاز سده دوم هجری حریفان تازه ای برای خلقای اموی پیدا شدند ۱۲۰
- کشور ایران قریب دوپست سال زیر تسلط مستقیم اعراب بود ۱۲۱
- شوشتر در دوره امویان ۱۲۱
- سپاه خوارج همواره شهرهای ایران را پناهگاه خویش قرار می داد ۱۲۲
- شیب خارجی ۱۲۳
- کشته شدن شیب را در شوشتر ذکر می کند در حالیکه در اهواز مرد ۱۲۳
- شوشتر در دوره عباسیان ۱۲۴
- در دوره عباسیان سلسله هایی در ایران تاسیس شدند که شامل دو دسته بودند ۱۲۴
- یعقوب لیث صفاری در عسکر مکرم و شوشتر ۱۲۵
- نه یعقوب لیث و نه قیام زنگیان به رهبری علی بن محمد (صاحب الزنج) هیچکدام نتوانستند کاری از پیش ببرند .. ۱۲۶
- فتح شوشتر توسط مغولان ۱۲۷
- خوارزمشاه پس از فرار از مغولان به جزیره «آبسکون» در دهانه نهر گرگان و در دریای خزر پناه برد و در آنجا درگذشت ۱۲۷
- هلاکوخان مؤسس دولتی در ایران گردید، بنام ایلخانان ۱۲۷

- ۱۲۷ هلاکو خان بیک تیمور را برای تصرف شوشتر روانه کرد
- ۱۲۸ شوشتر در دوره تیموریان
- ۱۲۹ لشکریان تیمور، شهر شوشتر و حوالی آن را غارت کردند
- ۱۲۹ حکومت شیخ ابوالخیر حاکم تیموری و نبرد او با سید محمد مشعشع
- ۱۳۰ حاکم شوشتر چند تن از بزرگان هویزه را به قتل رساند
- ۱۳۱ کشتار مشعشعیان به دست شاه اسماعیل
- ۱۳۱ شوشتر در دوره صفویه (از سال ۹۱۴ تا ۱۰۴۲ هـ ق)
- ۱۳۲ شاه اسماعیل برای سرکوبی خلیل الله، حکام کهگیلویه و هویزه را علیه وی برانگیخت
- ۱۳۳ به مدت ۴۴ سال، ۲۵ نفر پی در پی حکومت شوشتر را صاحب شدند
- ۱۳۴ شوشتر از دوران واخشتو خان حاکم صفوی تا روی کار آمدن نادر شاه
- ۱۳۵ فتحعلیخان جهت تعمیر پل در بند میزان تعبیه می نماید
- ۱۳۶ عبدالله خان بن اصلان خان، حاکم شوشتر گردید
- ۱۳۶ ابوالفتح خان حاکم شوشتر، صفی میرزای را دستگیر و زندانی کرد
- ۱۴۰ شورش محمد خان بلوچ و عزیمت مجدد نادر شاه به شوشتر
- ۱۴۱ محمد خان و همراهان روانه شوشتر گردیدند
- ۱۴۱ نجف سلطان نتوانست وارد شهر شوشتر شود
- ۱۴۲ نادر نجف سلطان را در شوشتر به حکمرانی گماشت
- ۱۴۳ حکومت علیرضا بیک افشار در شوشتر و قتل وی توسط نادر شاه
- ۱۴۳ پارسیان آثار متعددی در شوشتر بر جای گذاشتند
- ۱۴۵ مجموعه آسیاب ها و آبشارهای شوشتر با توجه به زمان ساخت از شاهکارهای فنی و مهندسی در جهان است
- ۱۴۶ تاریخچه ثبت آسیاب های شوشتر در فهرست میراث جهانی یونسکو و ایران
- با تشکیل پایگاه سازه های آبی و گسترش فعالیت های پژوهشی پیرامون این سازه ها ابتدا پرونده مجموعه آسیاب های
- ۱۴۶ شوشتر که سال ها در لیست پیشنهادی ثبت جهانی ایران قرار داشت تهیه گردید

۱۴۶	پانویس
۱۴۸	شکل گیری شهر شوشتر
۱۴۹	در قرون اولیه اسلامی شوشتر بیشتر به سمت بخش های جنوبی کشیده شد
۱۴۹	شهر شوشتر در جایی شکل می گیرد که در امتداد پل شادروان، شوشتر است
۱۵۰	قلعه سلاسل شوشتر که رودکارون از زیر آن قلعه جاریست
۱۵۲	شوشتر امروزی
۱۵۲	رشد و توسعه شهر شوشتر
۱۵۳	موقعیت جغرافیایی شهرستان شوشتر
۱۵۶	شوشتر در متون تاریخی
۱۵۷	در خوزستان انهار بسیار است و اعظم آنها نهر شوشتر است
۱۵۸	پانویس
۱۵۸	تقسیمات کشوری شهر شوشتر
۱۵۸	محله های شهر شوشتر
۱۵۸	رودخانه های شهر شوشتر
۱۶۰	معادن شهر شوشتر
۱۶۰	آب و هوای شهر شوشتر
۱۶۰	طبیعت و جغرافیای شهر شوشتر
۱۶۱	وجه تسمیه شوشتر
۱۶۱	پیشینه تاریخی شوشتر
۱۶۲	افراد برجسته شوشتری
۱۶۲	معماری شهر شوشتری
۱۶۳	جاذبه های گردشگری شهر شوشتری
۱۶۳	مکانهای دیدنی شوشتر:

۱۶۳	کاروانسراهای شوشتر :
۱۶۳	بافت قدیم شوشتر :
۱۶۴	دیدنیهای دیگرش.شوشتر :
۱۶۴	مکان‌های مذهبی شوشتر
۱۶۴	فهرست برخی از آرامگاه‌های شوشتر :
۱۶۵	بافت قدیم شوشتر
۱۶۵	رودخانه شطیط
۱۶۵	مجموعه آبشارها و آسیاب‌های آبی شوشتر
۱۶۶	اجزای مجموعه آبشارها و آسیابهای آبی شوشتر
۱۶۷	فهرست اجزای سازه‌های آبی شوشتر
۱۶۸	تاریخچه ثبت در فهرست میراث جهانی یونسکو
۱۶۹	سازه‌های آبی شوشتر در نگاه سیاحان
۱۶۹	ویژگی آسیابها و آبشارهای شوشتر
۱۷۰	این شاهکار مهندسی هم در ایران و هم در جهان بی نظیر است
۱۷۱	قدیمی‌ترین آثار شناخته شده در شوشتر
۱۷۱	بخش‌های مختلف مجموعه سازه‌های آبی شوشتر :
۱۷۲	بند میزان و کلاه فرنگی
۱۷۲	نهر گرگر
۱۷۲	نهر داریون
۱۷۳	بند ماهی بازان
۱۷۳	بند دختر
۱۷۳	بند دارا
۱۷۳	پانویس

- ۱۷۳..... پل بند میزان در شوشتر
- ۱۷۴..... بند میزان سدی است در شوشتر و ساخته دست انسان، مربوط به دوره ساسانیان
- ۱۷۵..... این سد، آب کارون را به نسبتهای ۲ و ۴ بین رودهای گرگر و شطیط تقسیم می کند
- ۱۷۵..... مشکلات بند میزان
- ۱۷۶..... پانویس
- ۱۷۶..... برج کلاه فرنگی شهر شوشتر
- ۱۷۷..... برج کلاه فرنگی مربوط به دوره قاجار است
- ۱۷۸..... مرمت کلاه فرنگی
- ۱۷۹..... این بنای برج مانند در کنار رود کارون و نزدیک به بند میزان در شهرستان شوشتر قرار دارد
- ۱۷۹..... مردم شهر شوشتر این برج را کلاه فرنگی می نامند
- ۱۸۰..... پانویس
- ۱۸۰..... نهر گرگر
- ۱۸۲..... پانویس
- ۱۸۲..... پل بند گرگر
- ۱۸۳..... پانویس
- ۱۸۳..... بند برج عیار
- ۱۸۳..... بند ماهی بازان شوشتر
- ۱۸۳..... بند ماهی بازان شوشتر
- ۱۸۳..... قلعه سلاسل
- ۱۸۵..... این قلعه محل استقرار والی خوزستان بود
- ۱۸۵..... این دژ عظیم در مقابل بسیاری از دشمنان داخلی و خارجی سرسختانه مقاومت نمود
- ۱۸۷..... در زیر این قلعه ۵ شوادان بزرگ بوده که با شوادانهای سطح شهر در ارتباط بوده است
- ۱۸۷..... در شمال قلعه سلاسل جهت دسترسی به آب داریان پلکان سر پوشیده ای درون سنگ کردند

- در ساخت فضاهای زیر قلعه تا آنجا که ممکن بوده از سنگ طبیعی استفاده کرده اند ۱۸۸
- جلوی قلعه سلاسل میدانهای وسیع بود ۱۸۹
- سطح این قلعه پوشیده از سفالهای متعددی است ۱۸۹
- پانویس ۱۹۰
- نهر داریون (رود) ۱۹۰
- نهر داریون از رود شطیط جدا می شود و دوباره به آن ملحق می گردد ۱۹۱
- حفر کانال داریون را به دوره حکومت داریوش اول هخامنشی نسبت می دهند ۱۹۱
- این نهر تنها سازه آبی شوشتر است که پس از گذشت قرن ها همچنان نام بانی خویش را یدک می کشد ۱۹۲
- وجود پل بند شادروان در دوره هخامنشی ۱۹۳
- نهر داریون (دارا) پس از شاخه گرگر دومین کانال دست کند بزرگ شوشتر است ۱۹۴
- آبگیرهای نهر داریون ۱۹۵
- این نهر به همراه ۱۵ اثر تاریخی دیگر شوشتر در فهرست میراث جهانی به ثبت رسید ۱۹۵
- بند قیصر ۱۹۶
- نگاره ۳۷-۳: بند قیصر ۱۹۶
- این سد ۱۵۰۰ قدم طول داشت و هنوز هم برای برگرداندن آب کارون به مزارع بکار می رود ۱۹۷
- بند خاک ۱۹۹
- پل بند لشکر ۱۹۹
- در ضلع جنوبی پل بند بقایای سه آسیاب سنگی وجود دارد ۲۰۰
- بنا شدن پل در کنار معبد آناهیتا ۲۰۱
- کشف گور اشکانی در جریان مرمت پل بند لشکر ۲۰۱
- ساخت و ساز غیر قانونی در حریم پل ۲۰۱
- پانویس ۲۰۱
- بند شرابدار ۲۰۱

۲۰۲	پانویس
۲۰۲	حصار شوشتر
۲۰۲	دروازه ماباریان
۲۰۲	دروازه دسبول
۲۰۳	دروازه آدینه
۲۰۳	دروازه لشکر
۲۰۳	دروازه گرگر
۲۰۳	پانویس
۲۰۳	مسجد جامع شوشتر
۲۰۴	ساختمان مناره مسجد را به دوران چوپانیان و شیخ اویس بن شیخ حسن چوپانی نسبت می دهند
۲۰۵	تعداد کتیبه های مسجد جامع شوشتر به بیش از ۴۰ عدد می رسید
۲۰۶	زمان ساخت مسجد جامع شوشتر
۲۰۷	شبهستان مسجد دارای ۴۸ ستون سنگی و سقف های گنبدی بین ستونهاست
۲۰۸	هر خلیفه عباسی که در مسجد کاری انجام می داد، کتیبه ای بر مسجد نصب می کرد
۲۱۰	پانویس
۲۱۰	آرامگاه امامزاده عبدالله
۲۱۰	نگاره. ۴۸-۳: آرامگاه امامزاده عبدالله
۲۱۱	مقام صاحب الزمان شوشتر
۲۱۳	پانویس
۲۱۳	چشمه سوزنگر
۲۱۳	بنای سنگی توکمری
۲۱۴	اتاق تو عاشقون
۲۱۴	پانویس

- ۲۱۴..... پل شاه علی
- ۲۱۵..... کاروان سرای افضل
- ۲۱۶..... خانه ی مستوفی
- ۲۱۷..... خانه ی مرعشی
- ۲۱۸..... نام محله ای که این خانه ها در آن هستند، شیشه گران است
- ۲۱۹..... پل کابلی شوستر
- ۲۱۹..... دشت مخملی عقیلی گتوند
- ۲۲۰..... برای آمدن به گتوند
- ۲۲۱..... منطقه عقیلی از ۲۴ روستا برخوردار است
- ۲۲۴..... پوشش و گویش مردم این منطقه بختیاری است
- ۲۲۴..... روستاهای تک تکاب، گرآب و کوه زر
- ۲۲۵..... پانویس

پیشگفتار

شوشتر از شهرهای استان خوزستان در جنوب غربی ایران است. این شهر در دامنه کوه‌های زاگرس قرار دارد. لقب این شهر از قدیم دارالمؤمنین (شهر مؤمنان) بوده است.^۱

شوشتر با مساحت ۲۴۳۶ کیلومتر مربع در شمال استان خوزستان کشور ایران، بین ۴۸ درجه و ۳۵ دقیقه تا ۴۹ درجه و ۱۲ دقیقه طول شرقی از نصف النهار گرینویچ و ۳۱ درجه و ۳۶ دقیقه تا ۳۲ درجه و ۲۶ دقیقه فرض شمالی از خط استوا قرار گرفته است. جمعیت آن ۱۹۱ هزار نفر است (سرشماری سال ۱۳۹۰) و پنجاه و هفتمین شهر از نظر جمعیت در ایران است و در استان خوزستان پس از کلانشهر اهواز و شهرهای دزفول و آبادان چهارمین شهر بزرگ استان از لحاظ جمعیت محسوب می‌شود. موقعیت شوشتر در استان خوزستان مرکز و متمایل به شمال است. از لحاظ طبیعی دامنه‌های پایانی کوه‌های زاگرس، مرز شرقی این شهرستان و رود دز مرز غربی این شهرستان را تشکیل می‌دهد. میانگین ارتفاع شهرستان شوشتر از سطح دریا ۱۵۰ متر و ارتفاع نقطه مرکزی شهر شوشتر از سطح دریا ۶۵ متر است. کوه‌های مشرف به شوشتر فدلک نام دارند که پایان چین خوردگی‌های زاگرس در جلگه خوزستان هستند. فاصله شوشتر تا اهواز ۸۵ کیلومتر و تا تهران ۸۳۱ کیلومتر و تا خلیج فارس ۲۲۲ کیلومتر است.

نگاره ۱-۱: رودخانه دست کند گرگر در میانه شهر

محله‌های شوشتر

شهر شوشتر توسط شاخه‌های مختلف رودخانه کارون به سه منطقه بافت قدیم، بلیتی، و مناطق جدید شمال غربی شهر تقسیم شده است. منطقه بلیتی در شرق شاخه گرگر واقع شده است. مناطق جدید شمال غربی شهر در شمال شاخه شطیط واقع شده و شامل مناطقی چون شوشترنو، فرهنگ شهر، مهرشهر و کوی نیرو می‌باشند. بافت قدیم که همچون جزیره‌ای در میان شاخه‌های گرگر، شطیط، داریون و رقت قرار دارد.